

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 113/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Š. K., Z., zastúpeného advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 84/2004 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 77/2006 a sp. zn. 13 Co 150/2007, čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 183/2008 z 12. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2009 (po doplnení 20. februára 2009, 2. marca 2009, 10. marca 2009 a 16. marca 2009) doručená sťažnosť Š. K., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 84/2004 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 77/2006 a sp. zn. 13 Co 150/2007, čl. 13 ods. 1 ústavy, základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 183/2008 z 12. novembra 2008.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

«1. Dňa 10. júna 2004 podal sťažovateľ na Okresnom súde vo Zvolene žalobu o ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy... Okrem určenia, že žalovaný neoprávnene zasiahol do práv žalobcu (poskytnutím vyjadrenia pre regionálnu tlač) sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, s prihliadnutím na následky uvedeného neoprávneného zásahu.

2. Okresný súd vo Zvolene rozsudkom sp. zn. 6 C/84/2004-199 zo dňa 5. júna 2008 žalobu zamietol s odôvodnením, že žalobca nepreukázal, že zásah do jeho osobnostných práv vykazuje takú mieru, aby zásah mohol používať právnu ochranu.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 15 Co/183/2008-245 zo dňa 12. novembra 2008 rozsudok Okresného súdu Zvolen potvrdil...

4. Súd oboch stupňov sa podľa názoru sťažovateľa nedostatočne vysporiadali s kolíziou dvoch práv - na jednej strane práva verejnosti na informácie, na druhej strane právom žalobcu na ochranu osobnosti a osobnostných práv a s tým súvisiacu povinnosť zachovať primeranú mieru rovnováhy medzi týmito právami, resp. prioritou niektorého z práv v prípade ich kolízie.

5. Súd oboch stupňov v priebehu svojho rozhodovania zavinili prietahy v konaní, keď konečného verdiktu (bez ohľadu na jeho obsah) v súdnom konaní sa sťažovateľ domohol s časovým odstupom viac ako 4 roky, teda v čase, kedy by aj prípadné pozitívne rozhodnutie (v zmysle - vyhovieť žalobe a uverejnenie ospravedlnenia resp. rozsudku) bolo tak časovo vzdialené od tlačového deliktu, že aj verejné ospravedlnenie, prípadne uverejnenie vyhovujúceho rozsudku, by nebolo verejnosťou vzhľadom na časový odstup vnímané v súvislostiach, v ktorých k namietanému tlačovému deliktu došlo...

6. Podávanie odôvodnených opravných prostriedkov proti imperfektným rozhodnutiam - procesným uzneseniam Okresného súdu Zvolen a Krajského súdu Banská Bystrica tak vo veci zastavenia konania proti žalovanému v 2. rade, ako aj proti uzneseniu o nesprávne vyrubenom súdnom poplatku, došlo aj k priamej majetkovej ujme vo sfére žalobcu (náhrada trov právneho zastúpenia za tieto úkony)... Tieto náklady by žalovaný nemusel vynaložiť, keby súdy dodržiavali zákonom stanovené procesné postupy a rešpektovali hmotné právo...

6. Krajský súd súčasne potvrdil aj výrok týkajúci sa trov konania, v zmysle ktorého zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 45.503,80 Sk ako trovy prvostupňového konania, a 16.209 Sk titulom trov odvolacieho konania. Výrok rozsudku o trovách konania je odôvodnený tým, že hodnotou sporu je požadovaná výška nemajetkovej ujmy, ktorá je potom základom pre výpočet trov právneho zastúpenia podľa § 10 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. Výrok rozsudku Krajského súdu týkajúci sa náhrady trov odvolacieho konania, teda potvrdenie rozsudku prvoinštančného ako celku, vrátane výroku o trovách konania je potom arbitrárny vzhľadom na to, že predmetom konania bolo určenie práva na ochranu osobnosti, teda nemajetkové právo neoceniteľné peniazmi. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR, je pri žalobách, ktoré nie

sú žalobami na plnenie, neprípustné stotožňovať konštatovanie určenia právneho vzťahu s hodnotou práva, ktorého účinnosť/neúčinnosť, existencia či oprávnenosť sa žalobou žiada vysloviť (III. ÚS 138/07, III. ÚS 324/07, III. ÚS 299/04)...

Uvedeným postupom (konaním a rozhodnutím) Krajského súdu Banská Bystrica v konaní č. k. 15 Co/183/2008-245 boli porušené nasledujúce práva sťažovateľa:

1.1. základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, pričom súdna ochrana formálne bola poskytnutá, ale napriek tomu, že § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka zaručuje právo na ochranu osobnosti pred neoprávneným zásahom, fakticky ochrana proti preukázanému narušeniu poskytnutá nebola, pričom osoba, ktorá sa neoprávneného zásahu mala dopustiť, je ako náčelník M. vo Z. súčasťou štátnej moci, statusovo teda verejný činiteľ.

1.2. čl. 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky - vzhľadom na to, že súd, ktorý v tejto veci rozhodol v neprospech sťažovateľa bez toho, aby sa dôsledne vyrovnal s relevantnými okolnosťami prípadu a v konaní prednesenými argumentmi sťažovateľa (analogicky v rozhodnutí III. ÚS 117/06), s prihliadnutím na čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (porovnateľne k čl. 6 ods. 1 Dohovoru), keď k právu na spravodlivé súdne konanie organicky prináleží aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia a vysporiadanie sa so všetkými dôkazmi, tvrdeniami a skutočnosťami, teda v tomto prípade aj so skutočnosťou, že niektoré z údajov uvádzaných žalovaným boli nepravdivé, a zásah do práv žalobcu nebol len potenciálny („sú spôsobilé privodiť následky“), ale konkrétne a preukázané následky aj spôsobil (neprijatie do zamestnania, hodnotiace posudky kolegov i neznámych osôb), vzhľadom na verejnosťou vnímanú prezumpciu správnosti tvrdení žalovaného ako náčelníka M..

1.3. 13 ods. 1, čl. 20 ods. 1, článok 46 Ústavy Slovenskej republiky tiež s poukázaním na to, že súd pri rozhodnutí o trovách konania rozhodol v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom upravujúcim výšku náhrady trov konania, a to v rozpore s doktrinálnou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky

2. Okresný súd Zvolen v konaní sp. zn. 6 C/84/2004 a Krajský súd v Banskej Bystrici v konaniach 3 Co/77/2006 a 13 Co/150/2007 porušili právo sťažovateľa na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 84/2004 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 77/2006 a sp. zn. 13 Co 150/2007 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 183/2008-245 z 12. novembra 2008 bol porušený čl. 13 ods. 1 ústavy, základné práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, namietaný rozsudok krajského súdu v časti potvrdzujúcej výrok o trovách prvostupňového konania, ako aj vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 3 000 eur, ako aj náhradu trov konania. Okrem toho sťažovateľ žiadal o anonymizáciu svojich údajov v publikovaných rozhodnutiach ústavného súdu v danej veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z doterajšej, ako aj súčasnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v časti sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 84/2004, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 77/2006 a sp. zn. 13 Co 150/2007. Pritom v rámci označených konaní vedených na krajskom súde tento súd rozhodoval o odvolaniach proti jednotlivým rozhodnutiam okresného súdu, ktoré boli výsledkom jeho rozhodovacej činnosti v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 84/2004.

V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 84/2004 bolo právoplatne skončené 16. decembra 2008.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti vychádzal ústavný súd zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (napr. III. ÚS 61/98, IV. ÚS 321/08). Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte dochádza a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte trvá (obdobne napr. II. ÚS 387/06, III. ÚS 246/08).

Ústavný súd zistil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (16. februára 2009) okresný súd ani krajský súd v namietanom konaní už nekonali, pretože konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 84/2004 (vrátane označených odvolacích konaní iniciovaných v rámci neho) bolo právoplatne skončené 16. decembra 2008, t. j. v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu k porušovaniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom (nečinnosťou) okresného súdu či krajského súdu už nemohlo dochádzať.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z uvedeného dôvodu odmietol (obdobne napr. II. ÚS 184/06).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie čl. 13 ods. 1 ústavy, svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 183/2008-245 z 12. novembra 2008.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Podľa odseku 2 citovaného článku každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podstatou námietok sťažovateľa v predmetnej časti sťažnosti boli tvrdenia o nezákonnosti a nesprávnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v rámci konania o ochranu osobnosti, pretože podľa názoru sťažovateľa tak prvostupňový súd, ako aj druhostupňový súd v rozpore s vykonaným dokazovaním dospeli k záveru, že v jeho prípade nedošlo k neprimeranému zásahu do jeho práv spojených s ochranou osobnosti. Okrem toho sťažovateľ namietal aj výroky rozsudku krajského súdu týkajúce sa náhrady trov prvostupňového konania, ako aj odvolacieho konania, pretože podľa jeho názoru krajský súd nemal výšku týchto trov odvodzovať od rozsahu požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale mal mať na pamäti, že predmet sporu – ochrana osobnosti sa nedá vyčíslieť v peniazoch.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 84/2004-199 z 5. júna 2008 bola žaloba sťažovateľa o ochranu osobnosti vrátane náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietnutá, pričom sťažovateľovi bola zároveň uložená povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v sume 45 503,80 Sk.

Proti prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal len skutočnosti týkajúce sa vykonaného dokazovania, s čím bol pochopiteľne spojený jeho nesúhlasný názor s rozhodnutím okresného súdu o zamietnutí jeho žaloby. Ako vyplýva z obsahu podaného odvolania, sťažovateľ v ňom vôbec nenamietal výrok o náhrade trov prvostupňového konania.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 15 Co 183/2008-245 z 12. novembra 2008 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 16 209 Sk.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva:

«Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je správne, odvolací súd sa s ním v celom rozsahu stotožňuje. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že NOVÝ VPRED ŽURNÁL, regionálny denník dňa 17. 02. 2004 v článku „Kamera nespala, ale mestskí policajti asi áno?“ s podtitulom „Zlodejovi sa podarilo vykradnúť novinový stánok v priamom prenose“, vydal správu o vykradnutí novinového stánku vo Z. na...

Následne vyšiel v tých istých novinách dňa 02. 03. 2004 článok s názvom „Kamerový systém pravdepodobne usvedčí zlodēja“... V článku je konštatované, že pôvodne príčiny, prečo policajti nezakročili, neboli uvedené, avšak následne prípad nabral obrátky. Článok konštatuje, že policajt, ktorý mal tú noc službu, už nie je v radoch m... Je konštatované, že v službe nespál, ale ako ukázalo šetrenie, porušil smernice tým, že s kamerovým systémom aktívne nepracoval...

Odvolací súd zdôrazňuje, že následne 11. 05. 2004 v tých istých novinách bol uvedený ďalší článok AD: „Kamera nespala, mestskí policajti áno?“ s podtitulom „O prácu

prišiel jeden mestský policajt. Cíti sa ukrivdený. Jeho bývalí nadriadení však majú iný názor“. Z úvodu článku vyplýva, že predošlá správa uverejnená vo februári roku 2004 spustila lavínu, v ktorej prišiel o prácu jeden mestský policajt, ktorý cítil potrebu sa k tomu vyjadriť. Noviny preto poskytli aj jemu priestor na vyjadrenie. Z novín vyplýva, že sa uverejňuje reakcia Š. K. a jeho vyjadrenie je citované v úvodzovkách. Následne nato je uverejnený názor náčelníka MsP J. D. tiež v úvodzovkách. V tomto názore odporca okrem iného popisuje režimové pracovisko (kamerový systém)... Poukazuje na Smernicu MsP o monitorovacom bezpečnostnom systéme, podľa ktorého pracovník režimového pracoviska je povinný priebežne monitorovať situácie pomocou monitorovacieho systému, no v tomto prípade tak príslušník nepostupoval. Zároveň konštatuje iné problémy v súvislosti s daným pracovníkom... Je konštatované, že odporca uvádza, že ostatní pracovníci zvládajú danú situáciu bez problémov. Záverom odporca konštatuje, že vzniknutému problému predchádzali upozornenia náčelníka MsP a následne aj upozornenie primátora mesta, uvedené príslušníkovi MsP, ktorého sa problém týka.

Zo žiadosti o uverejnenie článku napísaného navrhovateľom dňa 05. 05. 2004 adresovaného Redakcii novín NOVÝ VPRED ŽURNÁL okrem iného vyplýva, že navrhovateľ žiada redaktorku S. o uverejnenie jeho príspevku... Oba články sa dotkli jeho osoby a spôsobili problémy nielen jemu, ale aj jeho rodine, nakoľko ako pracovníka MsP ho poznalo množstvo ľudí a jeho meno sa rozšírilo v zlom svetle...

Odvolací súd v súlade s konštatovaním súdu prvého stupňa má zato, že nedošlo k neoprávnenému zásahu spôsobilému vyvolať narušenie chránených záujmov navrhovateľa. V chronologickom časovom slede prvé dva články nezasahujú do práv navrhovateľa žiadnym spôsobom, pretože nie sú tak dostatočne konkrétne a vo vzťahu k navrhovateľovi individualizované, že by bežný čitateľ z obsahu článku mal možnosť dozvedieť sa, že došlo k porušeniu pracovných povinností konkrétnym policajtom. Ak túto skutočnosť zistili napr. spolupracovníci, alebo sa o tomto dozvedeli iné osoby, určite to nebolo na základe uverejneného článku ani prípadného uvedenia skutočnosti, že došlo k porušeniu predpisov. Odvolací súd zdôrazňuje, že jednoznačne z druhého článku nemožno vyvodit', že by odporca sám konštatoval a uviedol do novín vyjadrenie, že došlo ku skončeniu pracovného pomeru pre porušenie pracovných predpisov.

Navrhovateľ sám vyvolal publicitu vlastnej osoby cítiac sa dotknutý článkom, pričom zverejneniu jeho mena ani sám odporca nemohol zabrániť, naviac noviny reagovali na žiadosť samotného navrhovateľa. Pokiaľ sa v takomto prípade odporca vyjadroval, konal v primeranom rozsahu a reagoval na uvádzané skutočnosti, pričom údaje uvádzané odporcom nie sú nepravdivé, ale vychádzajú, ako bolo vyššie uvedené, zo skutočných podkladov. Vyjadrenie v poslednom uvedenom článku, v ktorom odporca reaguje na problémy, nie sú dehonestujúce, urážlivé ani vedome nepravdivé s úmyslom výslovnej zlomyseľnosti vo vzťahu k odporcovi.

Treba prihliadnúť aj na skutočnosť, že v meste bol inštalovaný drahý kamerový systém, o ktorom bola verejnosť oboznamovaná a za situácie, že došlo k vykradnutiu novinového stánku priamo pred kamerou, ktorý stánok monitorovala, vznikla otázka u občanov, na čo tento systém vlastne slúži. Všeobecná kritika, ktorá vyplynula aj z listu čitateľa smerovala všeobecne na činnosť mestskej polície a za danej situácie odporca ako náčelník mestskej polície musel reagovať a poskytnúť informácie v potrebnom rozsahu. Takto odporca aj konal, pričom pri informovaní nevybočil z rámca slušnosti, resp. neuvádzal žiadne údaje, ktoré by sa priamo dotýkali navrhovateľa. Za danej situácie uverejnené články možno považovať za kritiku vo vzťahu k činnosti mestskej polície a možno uviesť, že za kritiku oprávnenú.

Taktiež si treba uvedomiť, že v podstate mestský policajt, aj keď nevykonáva verejnú funkciu, môže byť pod drobnohľadom spoločnosti a kritika všeobecne smeruje k činnosti mestských policajtov, nie toho - ktorého mestského policajta. Za danej situácie aj mestský policajt je povinný zniesť kritiku, ak je svojou formou primeraná, naviac ak je všeobecná. Preto aj mestský policajt, či policajti musia počítať so všeobecnou kritikou, ktorá v mnohých prípadoch môže presahovať rámec ich náplne práce. Preto možno vyvodiť aj záver, že vo všeobecnosti aj mestskí policajti musia niesť následky, ktoré z toho vyplývajú a môžu byť osobou verejného záujmu a terčom prípadnej kritiky. Z vyjadrenia odporcu nevyplýva, že by urážal, alebo iným spôsobom ponižoval osobu navrhovateľa. Pri posúdení údajov uvedených odporcom treba vychádzať z jeho povinnosti ako náčelníka mestskej polície informovať o dôležitých skutočnostiach, naviac z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že štátu je zakázané vytvárať prekážky v prístupe k informáciám,

ktoré sa týkajú verejného záujmu osobitne, ak ich vyhládávajú novinári. Verejnosť má byť informovaná o otázkach verejného záujmu.

Údaje uvádzané odporcom, ktorých nepravdivosť navrhovateľ namieta, nie sú v súvislosti s právom na ochranu osobnosti navrhovateľa, ale skôr sa môžu vzťahovať k poskytnutiu pravdivých informácií o činnosti mestskej polície a ich povinnostiach a technickému vybaveniu.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p., keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný odporca, preto mu patrí náhrada trov odvolacieho konania. Tarifná hodnota za jeden právny úkon podľa vyhlášky č. 655/2004 podľa § 10 ods. 1 je 6.650,- Sk, za dva úkony 13.300,- Sk, z toho DPH 19 % vo výške 2.527,- Sk, celkom odmena advokáta 15.827,- Sk, 2 x režijný paušál po 191,- Sk je 382,- Sk. Spolu odmena za zastupovanie predstavuje 16.209,- Sk. Odvolací súd nepriznal vyúčtované DPH z režijného paušálu, pretože v zmysle § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky sa zvyšuje tarifná odmena určená podľa § 9 až 14f o DPH. Z vyhlášky nevyplýva, že by sa zvyšovali aj iné náhrady okrem odmeny vymedzenej v tomto ustanovení konkrétnym paragrafom. Pokiaľ by zákonodarca mienil priznať DPH aj z hotových výdavkov a náhrady za stratu času, bol by to explicitne v právnom predpise uviedol.»

Predtým, než ústavný súd podrobil ústavnej kontrole napadnutý rozsudok krajského súdu z hľadiska námietok nastolených sťažovateľom, považoval za nevyhnutné uviesť, že pri prerokovaní jeho námietok týkajúcich sa náhrady trov prvostupňového konania vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Pozornosti ústavného súdu totiž neušlo, že sťažovateľ tieto námietky nepredostrel v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu, čím by v opačnom prípade umožnil krajskému súdu poskytnúť ochranu právam, ktorých porušenie namietal. Túto námietku sťažovateľ nastolil až v ústavnej sťažnosti, ale keďže právomoci ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu predchádza právomoc krajského súdu, ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 288/07, III. ÚS 337/08).

Vo vzťahu k sťažovateľovým námietkam o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu v časti, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu vo veci samej, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sa v tomto smere javí ako zjavne neopodstatnená. Toto konštatovanie súvisí s presvedčením ústavného súdu o odôvodnenosti a ústavnej konformnosti napadnutého rozsudku, v ktorom krajský súd celkom zreteľne vychádzajúc z ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti prezentoval svoje úvahy, ako aj záver o tom, z akého dôvodu nemožno považovať sťažovateľom uvádzané skutočnosti za neoprávnený zásah do práv spojených s ochranou osobnosti.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že sú zlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia zásad spravodlivého procesu, pretože krajský súd o trovách odvolacieho konania nerozhodol správne, keďže náhradu trov konania žalovaného priznal z rozsahu požadovanej náhrady nemajetkovej

ujmy v peniazoch, pričom nevychádzal z toho, že predmet sporu (žaloba o ochranu osobnosti) nemožno vyčíslit' v peniazoch, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy) porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). A contrario, ak všeobecný súd koná v rozpore s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v súdnom konaní, môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Aj rozhodovanie o náhrade trov konania treba považovať za postup súdu regulovaný procesno-právnymi predpismi.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 229/07, III. ÚS 315/08) konštatuje, že práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). V namietanom prípade okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol, pričom v rámci odvolacieho konania krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, z čoho jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ nemal vo veci úspech. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania krajský súd postupoval v súlade s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a § 142 ods. 1 OSP, podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Pri posudzovaní tarifnej odmeny za úkony právnej služby vychádzal z § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), teda odmenu pre právneho zástupcu odvodzoval z „hodnoty sporu“, teda rozsahu

požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práv spojených s ochranou osobnosti. Podľa názoru sťažovateľa však krajský súd mal postupovať v súlade s § 11 § ods. 1 vyhlášky, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

V danom prípade považoval ústavný súd za prvoradé ustáliť, či v namietanom konaní, v rámci ktorého sa sťažovateľ domáhal ochrany osobnosti, poskytnutia primeraného zadosťučinenia a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch išlo o žalobu o plnenie alebo či predmet sporu nebolo možné určiť v peniazoch. Z takto nastoleného problému dospel ústavný súd k záveru, že pokiaľ sa sťažovateľ v rámci satisfakčného žalobného návrhu o ochranu osobnosti domáhal nielen primeraného morálneho zadosťučinenia, ale aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v prípade náhrady tejto nemajetkovej ujmy v peniazoch ide jednoznačne o uplatnenie nároku na peňažné plnenie, a preto aplikácia § 11 ods. 1 vyhlášky v danom prípade neprichádza do úvahy.

Keďže výhrady sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu o trovách odvolacieho konania spočívali len v tom, že odvolací súd nemal ich výšku vypočítať z uplatneného rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale mal vychádzať z toho, že „hodnota sporu“ sa nedá určiť v peniazoch, ústavný súd v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde preskúmal rozhodnutie krajského súdu len z hľadiska takto uplatnených námietok. S prihliadnutím na už vyvedené závery potom dospel k záveru, že sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože absencia porušenia ústavnoprávnych princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti orgánu verejnej moci za porušenie práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (obdobne napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07, III. ÚS 284/07).

Napokon sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 13 ods. 1 ústavy, ako aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Ústavný súd však nezistil žiadnu súvislosť medzi namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru a rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 183/2008-245 z 12. novembra 2008, pretože krajský súd sa odvolaním sťažovateľa riadne zaoberal, v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia mu dal odpoveď na podstatné argumenty obsiahnuté v odvolaní, pričom tým, že sa svojím verdiktom odklonil od očakávaní sťažovateľa, ešte nemožno uvažovať o porušení daných článkov ústavy a dohovoru.

K uvedenému ústavný súd poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V danom prípade však ústavný súd k takémuto záveru nedospel, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 2009